

Gerrid Setzer

De tien plagen

Exodus 7 tot 12

Een overzicht

De tien plagen die over Egypte kwamen, bieden veel stof tot nadenken. Hieronder volgt nu eerst een overzicht. Het valt op dat de plagen vooral gericht waren tegen de *goden* van Egypte. Wat de Egyptenaren aanbadten, werd nu een plaag voor hen.

1. Het water van de Nijl in bloed veranderd (Ex. 4:9).

De rivier de Nijl was de levensader van Egypte. Toen het water bloed werd, raakte dit de grondslagen van hun leven. Enige tijd hiervoor hadden ze nog veel Israëlitische pasgeboren jongetjes (*als offer*) in de Nijl geworpen, en die waren daarin gestorven. Het is veelbetekenend dat het water van de Nijl nu in bloed veranderde, het teken van de dood.

Deze plaag was ook een slag voor het religieuze leven van de Egyptenaren. Volgens het geloof van de Egyptenaren was de Nijl een geschenk van de zonnegod aan hen. Na verloop van tijd werden ook de rivier zelf en de vissen erin aanbeden. De Nijlgod was Hapy, (d.i. de Egyptische vruchtbaarheidsgod, die samen met Noen, de god van de oervloed, ervoor zou zorgen dat de Nijl steeds voldoende water kreeg om door de overstromingen de bevolking van de Nijldelta van voldoende voedsel te voorzien).

2. Kikvorsen (Ex. 8:1-6).

Bij de eerste plaag stonk alleen het water (Ex. 7:21), maar door de kikvorsen stonk het hele land (Ex. 8:14). De Egyptenaren hechtten zeer aan reinheid. Kikvorsen, die voor ons niet leuk zijn om naar te kijken, slecht aanvoelen en door hun gekwaak pijn aan het oor geven. Maar bij de Egyptenaren stonden ze in hoog aanzien; in het graf van Thebe zijn zorgvuldig gemummificeerde kikvorsen gevonden, de kikker was voor hen het zichtbare symbool van Ptah, een van de drie voornaamste goden van Memphis.

3. Steekmuggen (Ex. 8:16-19).

Bij deze plaag gaat het niet om een plotselinge toename in aantal, zoals bij de kikvorsen, maar om een natuurlijke ontwikkeling, die echter wel op wonderbare wijze tot stand komt. Muggen zijn er altijd en ze vermenigvuldigen zich heel snel op de grond in een stoffige omgeving. De Egyptische afgodspriesters moesten erkennen dat dit Gods vinger was. Zij gebruiken hiervoor niet de naam "Seb", hun aardse hoofdgod, maar de naam van Israëls God: Elohim – de Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft!

4. Steekvliegen (Ex. 8:20-31).

De steekmuggen staken mens en dier, maar hier lezen we dat de steekvliegen of muskieten ook de huizen binnenkwamen, zelfs het paleis van de farao. Nu schrok hij hevig en ontbood Mozes (Ex. 8:25). Met de "steekvlieg" wordt waarschijnlijk bedoeld de scarabee, een mestkever, die de Egyptenaren beschouwden als een heilig dier, dat de wereld geschapen heeft. Omdat zijn rugschild de vorm heeft van een menselijke schedel, zagen zij in hem ook het verstand. Scarabeeën werden zelden door de Egyptenaren gedood.

5. Veepest (Ex. 9:1-7).

Veepest komt veel voor en heeft verwoestende gevolgen. Maar deze plaag was het aangekondigde oordeel van God (Ex. 9:5), waarbij ook vooraf was aangekondigd dat alle dieren van de Israëlieten gespaard zouden blijven (Ex. 9:6). De Egyptenaren beschouwden de dieren niet alleen als heilig maar zelfs als incarnaties van de goden. Geen wonder dat het voor hen een gruwel zou zijn geweest, als de Israëlieten in hun land dieren hadden geofferd (Ex. 8:24-28).

6. Kwaadaardige zweren aan mens en dier (Ex. 9:8-11).

De door Mozes omhoog geworpen as veroorzaakte ernstige zweren, die als puisten openbraken. Sinds de eerste plaag waren er inmiddels enkele weken verstreken. Nu werden ook de mensen direct geraakt. Zelfs de tovenaars konden niet voor

Mozes blijven staan (Ex. 9:11). Hun gebrek aan inzicht werd zo aan allen geopenbaard (zie 2 Tim. 3:8).

7. Alles vernietigende hagel (Ex. 9:13-35).

Onweer mét hagel komt zelden voor in Egypte. Als zoiets bij de Egyptenaren gebeurt, zien ze daar duidelijk Gods hand in. Nu spreekt de farao voor het eerst de Naam Jahweh uit, de Eeuwige, de Ik Ben. “Toen stuurde de farao boden en hij liet Mozes en Aäron roepen, en zei tegen hen: Ik heb deze keer gezondigd. De HEERE is de Rechtvaardige. Ik daarentegen en mijn volk zijn de schuldigen. Bid vurig tot de HEERE dat er geen donder van God of hagel meer zal zijn, want het is genoeg. Dan zal ik u laten gaan. U hoeft niet langer te blijven” (Ex. 9:27-28). Onweer, bliksem en hagel speelt in de bijgelovige voorstellingen van mensen altijd een grote rol. Zo ook hier. De hemelgod van de Egyptenaren kan hen niet helpen, de farao ziet zich genoodzaakt te spreken van de donder van de HEERE, want “alleen in de landstreek Gosen, waar de Israëlieten woonden, viel er geen hagel.” Toch verhardde de farao zijn hart.

8. Sprinkhanen (Ex. 10:1-20).

Nu treft een buitengewoon hevige sprinkhanenplaag het land Egypte. De farao moet hierin Gods hand erkennen (vs. 16-17). Eindelijk is hij bereid zijn zonden te erkennen en tegen Mozes en Aäron te zeggen: “Ga! Dien de HEERE, uw God” (vs. 8). Ook voor de wind hadden de Egyptenaren een godheid. Nu brengt ineens de wind ontelbaar vele sprinkhanen naar hun land, maar de windgod Seraja, die zij als beschermer tegen de sprinkhanen zien, vermag niets tegen de God der goden (Joz. 22:2).

9. Drie dagen duisternis (Ex. 10:21-29).

Nu werd het land Egypte getroffen door een bovennatuurlijke duisternis. Aan een zandstorm kan hierbij niet gedacht worden. Dit is rechtstreeks door de HEERE bewerkt, het is een bovennatuurlijk dichte duisternis, die de mensen volledig verlamde. De zon was hun hoogste godheid. Het centrum van de zoonanbidning was de stad On (“huis van de zon”). Maar de duisternis die God zond, verdreef volkomen het voor hen goddelijke zonlicht.

10. De dood van alle eerstgeborenen (Ex. 11 en 12).

De dood van de eerstgeborenen werd op tijd aangekondigd, maar er werd niet bij vermeld wanneer de HEERE dit gericht zou voltrekken. Op zekere nacht voltrok Hij dit oordeel. Een geweldig geschrei klonk op in alle huizen in het hele land. De eerstgeborenen vertegenwoordigden het totale nageslacht. Nu blijkt dat het hele

land Egypte onder Gods oordeel ligt. Ja, meer nog: “Ik zal in deze nacht door het land Egypte trekken en alle eerstgeborenen in het land Egypte treffen, van de mensen tot het vee. En Ik zal aan *al* de goden van de Egyptenaren strafgerichten voltrekken, Ik, de HEERE” (Ex. 12:12).

Een intensivering

Bij de elkaar opvolgende plagen lijkt er een toename in intensiteit te zijn:

1. De eerste plaag, water wordt veranderd in bloed, was erg, maar er waren nog steeds ‘uitwijkmogelijkheden’ (Ex. 7:24).
2. De plaag van de kikvorsen was omvangrijker. De farao vraagt nu om de plaag weg te nemen (Ex. 8:4).
3. De steekmuggen waren erg pijnlijk; de wijsheid van de waarzeggers faalde, ze maakten het alleen maar erger.
4. Steekvliegen tastten het hele land Egypte aan (Ex. 8:20). De steekvliegen kwamen zelfs in de huizen. De farao deed de eerste concessie (Ex. 8:21). Deze plaag werd het land Gosen bespaard.
5. Veepest toont een rechtstreeks ingrijpen van God. De verwoestende gevolgen van de pest treffen het hele land. Het levensonderhoud van de Egyptenaren werd ernstig aangetast, de pest veroorzaakte een snelle dood (vgl. Ex. 9:7).
6. De zweren troffen niet alleen het vee, maar ook de mensen. De waarzeggers / priesters konden zich niet meer voor Mozes staande houden (Ex. 9:10-11). God verhardde nu het hart van de farao.
7. Een allesvernietigende hagel, die mens, dier en gewas neerslaat (Ex. 9:25). Deze plaag was zo ernstig dat God er speciaal voor waarschuwde (Ex. 9:19-20). Daarop beleed de farao voor het eerst zijn zonde (vs. 27).
8. De sprinkhanenplaag was buitengewoon verwoestend (Ex. 10:15). De dieren verslonden alles wat groen was en beroofden de Egyptenaren van hun levensbehoeften, want ook het vee werd getroffen en de mensen hadden geen voedsel meer. De farao beleed opnieuw zijn zonde en smeekte dat de dood hem niet zou treffen (Ex. 10:17).
9. Dikke duisternis, trof geheel Egypte, een van de landen met de meeste zonuren op aarde. Als deze plaag langer had geduurd dan drie dagen, zouden in Egypte alle levende wezens (mens en dier) zijn gestorven van dorst of honger, want

niemand kon toen nog opstaan van de plaats waar men zich bevond (Ex. 10:22-23).

10. De dood van de eerstgeborenen, treft de mens in datgene waarop hij bijzonder trots is en waarvoor hij alles zou willen geven. Deze plaag doodde in ieder huis de eerstgeborene. Dit veroorzaakt een hevig gejammer in het hele land Egypte, zoals er nooit eerder geweest was en ook nooit meer zal zijn (Ex. 11:6).
-

